

"Hırs, hasâretli bir küfrandır. Ve iktisat, nimete güzel ve menfaatli bir ihtiramdır." cümlelerini izah eder misiniz?

Hırs, bir şeye ulaşmakta, sebepler zincirini atlayarak, neticeyi kısa yoldan elde etme arzudur. Tarlayı ekmeden, sulamadan mahsulat almak mümkün değildir.

Hem beklediğimiz birisinin gelmesini aşırı istemek, insanda, bekleme sabrını tüketir; öyle bir noktaya gelir ki, "artık gelmeyecek" der, gider ve biraz sonra da o kişi gelir. Hâlbuki kavuşmanın şartı beklemektir. Beklemediğin için o kişi ile görüşmekten ve arzu ettiğin şeye nail olmaktan mahrum kalıyorsun.

Meselâ, sabah, mühim bir iş için erken kalkman gerekiyor, sen de bu mühim işi düşünerek, akşam hırsıyla uyumaya çalışıyorsun. Bunun verdiği sıkıntı ile uykun iyice kaçır. Hâlbuki hırslanmadan, uykunun gelmesini sabırla beklesen, uyursun. Hırs gösterdiğin için uykudan mahrum kalıyorsun.

Hem meselâ; aşırı bir hırsıyla isteyen dilenciye kimse sevmez ve ona acımaz. Ama tevekkül ile boynunu büküp sakin duran bir dilenciye, herkes fitri olarak acır ve meyleder. Demek ki bir dilenci, sabır ile sakin bir şekilde istese herkesin merhametini celbeder. Ama hırs ile herkese atılsa, o zaman teenni ile sakin durmadığı için kaybeder.

Neticeye ulaşmanın yolu; hırstan uzak durmaktır. Bu, genel için de böyledir; basit, gündelik işlerimizde de böyledir...

Hırs ile hareket eden adam, maksada ulaşmada haram ve helale dikkat etmez, onun için mühim olan maksada ulaşmaktır. Bu tarz hareket etmek ebedî ateşe gitmeye bir sebep teşkil ettiği için, hem bir hasaret hem de küfrandır, yani büyük bir günahdır.

İktisad ise; verilen bu neticeyi yani ihsanı, yerinde ve israf etmeden kullanmaktır ve tutumlu olmaktır. *İnsanın, her hususta, haddi aşmayıp ihtiyacı kadarını istimal etmesidir.*

Aç bir adamın ekmeğe olan iştahı ve hürmeti, tok adamın iştahından ve hürmetinden daha iyi ve daha fazladır. Bu yüzden darb-ı meselde "**Tok adamı ağrlamak zordur.**" denilmiştir.

İktisad açlık ve perhize daha yakın durduğu için, nimetin kıymet ve derecesini daha güzel gösteriyor.

İktisad manevî bir şükürdür. Zira müsrif adam israf ile nimetlerin kıymet ve

değerini idrak edemez. Bolluk içinde olan bir adam nimeti fark edemez, fark edemeyince de hürmet edemez, hürmet edemeyince de şükredemez. Balığın su içinde sürekli olmasından dolayı suyu fark edememesi gibi, israfli bir şekilde nimet içinde olan bir adam da nimeti hissedemez, nimeti hissedemeyince de şükredemez.

İnsanın elindeki mal, para, makam ve zenginlik gibi şeyler fanidir ve imtihan vesilesidir. Her an elinden kayıp gitmeye namzettirler. Ama imanın meyvesi olan **tevekkül, kanaat** ve **iktisad** gibi ulvî hasletler birer hazine gibidir. Bu üç haslet kimde varsa, o insan daima mes'ud, huzurlu ve zengindir.

Bu hasletlerden mahrum olan insan ne kadar mal ve servete sahip olursa olsun, başına her an bir iş ve bir musibet geleceğini o nimetlerin her an elinden çıkacağını düşünür, endişeye kapılır ve kalben huzursuz olur. Her hâdise karşısında korkar ve titrer. *“Acaba bu musibet bana dokunur mu?”* der hayatı kendine zehir eder. Bu bakımdan tevekkül, sonsuz bir servet ve en büyük zenginliktir.

Her an zillet ve fakirlik içine düşebilir. Herhangi bir kriz veya musibet malını ve mülkünü bir anda telef edebilir. Bu bakımdan asıl zengin, huzur ve saadet tevekkül, kanaat ve iktisattadır. Onları ne sel alır ne yel alır.

Kanaatin zıddı hırdır. Çalışmalarının neticelerini kanaat, rıza ve memnuniyetle karşılayan insanlar, rızık taksimatından hisselerine düşenle kanaat eder, iktisad ederek harama girmekten ve başkalarına karşı zillete ve minnete düşmekten kurtulurlar.

Peygamber Efendimiz (asm.) hadislerinde kanâatin tükenmez bir hazine olduğunu, hırsın maddî ve manevî fakirlik getireceğini belirtmişlerdir.

Kanaat ile iktisad birbirini tamamlar; birisi eksik olsa diğerinin faydası ve kemali görülmez. **İnsan önce verilen rızka kanaat edecek, sonra bu rızkı iktisatlı bir şekilde sarf edecek.** Bu şekilde yapan insanın hayatı hem huzurlu hem bereketli hem de minnetsiz geçer.